

Zienswijze op de Regeling spoedaanpak stikstof bouw en infrastructuur door Cascade, branchevereniging van zand- en grindproducenten

9 januari 2020

Geachte dames en heren,

Graag maken wij als Cascade gebruik van de mogelijkheid om onze zienswijze in te brengen op de Regeling spoedaanpak stikstof bouw en infrastructuur. Cascade is de brancheorganisatie van zand- en grindwinners en het overige oppervlakedelfstoffenwinnende bedrijfsleven. De leden van Cascade vertegenwoordigen ongeveer 85-90% van de productie van oppervlakedelfstoffen in Nederland (zand, grind, klei en zilverzand).

Allereerst spreekt Cascade haar waardering uit over deze spoedaanpak stikstof en de prioriteit die met deze spoedaanpak gesteld wordt, namelijk de bouw en infrastructuur. Uiteraard zijn we als BV Nederland hiermee nog lang niet uit de problemen en zal een lange weg volgen, deze spoedaanpak is gezien de omstandigheden ons inziens een juiste eerste stap.

Met deze zienswijze brengen wij u nadrukkelijk onder de aandacht dat bouw en realisatie van infrastructuur niet mogelijk is zonder de gebruikmaking van primaire grondstoffen. Wij achten het daarom noodzakelijk om in het nu voorliggende stikstofregistratiesysteem ook ruimte te bieden voor de winning van deze grondstoffen (zijnde oppervlakedelfstoffen), de realisatie van de geplande 75.000 woningen zal anders onmogelijk uitgevoerd kunnen worden. Een veel gehoord argument is: bouwen moet meer middels de principes van de circulaire economie. Hoewel dit een interessant principe is blijkt echter uit diverse rapporten dat slechts 15-20% van de vraag naar bouwgrondstoffen voort kan komen uit hergebruik (er wordt immers veel meer gebouwd dan gesloopt) en blijft de winning van primaire bouwgrondstoffen van essentieel belang.

Oppervlakedelfstoffen als nationaal belang voor bouw en infrastructuur

Tijdens het algemeen overleg in de Tweede Kamer op donderdag 7 november jl. heeft minister Van Veldhoven erkend dat de winning van bouwgrondstoffen en de beschikbaarheid daarvan essentieel zijn en dat dit opgenomen dient te worden als nationaal belang in de Nationale Omgevingsvisie.

Primaire bouwgrondstoffen blijven noodzakelijk in de circulaire economie

Het PBL geeft aan dat volgens de bouwopgave er in Nederland een miljoen huizen bij moeten komen in 12 jaar tijd. Dat is een versnelling t.o.v. het huidige bouwtempo, waardoor extra inzet van grondstoffen (zoals zand grind en andere oppervlakedelfstoffen) nodig zijn¹. De vraag naar grondstoffen voor de bouw is zevenmaal grote dan het aanbod van vrijkomende secundaire materialen. Dit blijkt onder andere uit een studie van het Economisch Instituut voor de Bouw (EIB) op basis van een berekening voor de Metropoolregio Amsterdam². Primaire grondstoffen uit winningsprojecten blijven dus nodig om te voldoen aan de vraag naar bouwgrondstoffen voor onder andere de woningbouw, de utiliteitsbouw en de infrastructuur.

¹ Kishna, M. et al. (2019), Doelstelling circulaire economie 2030, Den Haag: PBL.

² Quicksan Impact assessment (circulaire) bouwopgave - MRA Materiaalstromen, logistiek en ruimtegebruik. 2018. Auteurs: Samira Errami (Economisch Instituut van de Bouw) en Lucinda Kootstra (TNO). Zie pagina 25.

Positieve impact van oppervlakedelfstoffenwinning op natuur en fysieke leefomgeving

De winning van zand, grind en andere oppervlakedelfstoffen gaat gepaard met de realisatie van andere maatschappelijk gewenste doelen. Al tijdens de winning worden de gebieden dusdanig vormgegeven en ingericht dat diverse functies zoals natuur, waterveiligheid, waterberging, recreatie en wonen aan het water ontstaan. Op deze manier hebben winningsprojecten een zeer positieve impact op de fysieke leefomgeving, zeker ook op natuur/biodiversiteit. Uit onderzoek, uitgevoerd door Wageningen University & Research en de Vlinderstichting (2018), blijkt dat bij de betrokken zand- en grindwinningslocaties de biodiversiteit na afloop van de delfstoffenwinning aanzienlijk groter is dan bij aanvang³.

Op lange termijn en structureel heeft de oppervlakedelfstoffenwinning daarom een positief effect op de stikstofuitstoot. Vaak worden agrarische gronden opgekocht en omgezet in plantenrijke natuurgebieden met een blijvende bijdrage aan de stikstofvermindering. Dit heeft tot gevolg dat niet langer mest wordt uitgereden op dergelijke gronden, zodat natuur en biodiversiteit volop kan profiteren. Wel moet opgemerkt worden dat bij aanvang van dergelijke projecten vaak grondverzet nodig is, waardoor enige stikstofuitstoot bij aanvang van het project ontstaat. Netto is sprake van een enorme stikstofreductie over de langere termijn.

Concluderend

De winning van primaire oppervlakedelfstoffen is noodzakelijk voor de realisatie van de 75.000 woningen. Cascade pleit er daarom voor om de winning van oppervlakedelfstoffen toe te voegen aan artikel 2.2 van de spoedaanpak stikstof bouw en infrastructuur. Dit kan gerealiseerd worden door artikel 2.2 aan te vullen met een lid c.

Huidige tekst artikel 2.2:

- a. ter realisatie van 75.000 woningen, inclusief noodzakelijke en direct met het woningbouwproject samenhangende nutsvoorzieningen, waterhuishoudkundige maatregelen en infrastructuur, voor zover er sprake is van een project als bedoeld in artikel 2.7, tweede lid, van de wet; en
- b. de tracébesluiten A4 Haaglanden–N14 , A28/A1 Knooppunt Hoevelaken, A27/A12 Ring Utrecht, A27 Houten – Hooipolder, A58 Eindhoven – Tilburg, A58 Sint Annabosch – Galder en A6 Almere Buiten Oost – Lelystad.

Voorstel tot aanvulling met lid c:

- c. voor de winning van oppervlakedelfstoffen die noodzakelijk zijn voor de realisatie van de in lid a aangeduide woningbouw en de in lid b aangeduide tracébesluiten.

Bij vragen is Cascade uiteraard beschikbaar voor het geven van een nadere toelichting.

Hoogachtend,



ir. L.A.C. (Leonie) van der Voort
Directeur Cascade

³ Delfstoffenwinning en Natuur. 2018. Auteurs: Albert Vliegthart (De vlinderstichting) en Friso van der Zee (Wageningen Environmental Research)